

## ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

|                     |                                                             |
|---------------------|-------------------------------------------------------------|
| Заклад вищої освіти | <b>Донбаська державна машинобудівна академія</b>            |
| Освітня програма    | <b>35704 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</b> |
| Рівень вищої освіти | <b>Магістр</b>                                              |
| Спеціальність       | <b>076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</b>   |

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

*Використані скорочення:*

**ID** - ідентифікатор

**ВСП** - відокремлений структурний підрозділ

**ЄДЕБО** - Єдина державна електронна база з питань освіти

**ЄКТС** - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

**ЗВО** - заклад вищої освіти

**ОП** - освітня програма

## Загальні відомості

### 1. Інформація про освітню програму

|                               |                                                    |
|-------------------------------|----------------------------------------------------|
| Назва ЗВО                     | Донбаська державна машинобудівна академія          |
| Назва ВСП ЗВО                 | не застосовується                                  |
| ID освітньої програми в ЄДЕБО | 35704                                              |
| Назва ОП                      | Підприємництво, торгівля та біржова діяльність     |
| Галузь знань                  | 07 Управління та адміністрування                   |
| Спеціальність                 | 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність |
| Спеціалізація (за наявності)  | відсутня                                           |
| Рівень вищої освіти           | Магістр                                            |
| Вид освітньої програми        | Освітньо-професійна                                |

### 2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

|                                    |                                                                                              |
|------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|
| Склад експертної групи             | Пелик Леся Василівна, Воронюк Євгенія Валеріївна, Лаврененко Валентина Віталіївна (керівник) |
| Залучений представник роботодавців | не залучався                                                                                 |
| Дати візиту до ЗВО                 | 29.10.2020 р. – 31.10.2020 р.                                                                |

### 3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

|                                  |                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Відомості про самооцінювання ОП  | <a href="http://www.dgma.donetsk.ua/docs/kafedry/finansy/2020-10-15/076%Do%A1%Do%9E%20(%Do%B2%D1%96%Do%B4%2020.10.20).pdf">http://www.dgma.donetsk.ua/docs/kafedry/finansy/2020-10-15/076%Do%A1%Do%9E%20(%Do%B2%D1%96%Do%B4%2020.10.20).pdf</a> |
| Програма візиту експертної групи | <a href="http://www.dgma.donetsk.ua/docs/news/2020/program_1.2.pdf">http://www.dgma.donetsk.ua/docs/news/2020/program_1.2.pdf</a>                                                                                                               |

### 4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

#### I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

**відсутні**

## II. Резюме

## **Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям**

Акредитація ОП “ Підприємництво, торгівля та біржова діяльність ” за другим рівнем вищої освіти свідчить про те, що в Академії загалом та на ОП зокрема відбуваються позитивні зміни, спрямовані на удосконалення освітньої діяльності. З часу попередньої акредитації ОП оновлено на основі врахування думок стейкхолдерів, рекомендацій НА та нормативних вимог. Розвивається внутрішня система забезпечення якості освіти в Академії. Виявлено високу зацікавленість роботодавців у розвитку ОП, проведено опитування здобувачів, переосмислено навчальний план. У той же час набори на програму другий рік поспіль складають 3-4 особи. Відповідно створення повноцінного конкурентного освітнього середовища є під загрозою. Виявлено також інші недоліки ОП, які потребують усунення. За критерієм 1, попри загальну відповідність цілей стратегічним пріоритетам Академії та регіону, ОП потребує посилення унікальності, збільшення відмінностей від іншої ОП кафедри, підвищення зацікавленості абітурієнтів. За критерієм 2 виявлено можливості для подальшого удосконалення НП на основі удосконалення механізму реалізації індивідуальної траєкторії здобувачів та відмови від викладацькоорієнтованих підходів і практик. За критерієм 3 встановлено доцільність більшої уваги заохоченню неформальної освіти. Аналіз за критерієм 4 виявив, що на ОП відбуваються зміни, спрямовані на удосконалення методів і форм навчання та пошук власних нестандартних рішень, але загальний напрям розвитку потребує корекції. За критерієм 5 виявлено, що питання академічної доброчесності потребують більшої та сконцентрованої уваги з боку Академії. За критерієм 6 варто відзначити відповідність кадрового складу дисциплінам, що формують ОП, загальній спрямованості та змісту ОП, але зусилля з розвитку та підтримки викладачів та залучення практиків до навчального процесу бажано збільшити. За критерієм 7 можна констатувати достатність ресурсів для реалізації ОП. Щодо відповідності критерію 8, то діяльність з розвитку внутрішнього забезпечення якості освіти необхідно продовжувати та усувати виявлені слабкі сторони і недоліки. За критерієм 9 виявлено в цілому відповідність з несуттєвими недоліками.

## **Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик**

Значна зацікавленість роботодавців у розвитку ОП з точки зору отримання кваліфікованої робочої сили, вирішення проблеми із зайнятістю в регіоні, відновлення промислового потенціалу регіону на інноваційних засадах та їх готовність поглиблювати співпрацю з Академією. Врахування думок стейкхолдерів при формуванні структури та змісту ОП та її компонентів. Методологічне та методичне вдосконалення навчального процесу на ОП. Доступність інформації щодо прийому на навчання, про правила і порядки визнання результатів як формальної, так і неформальної освіти. Методичне оновлення ОП шляхом перегляду дисциплін, намагання робити це у сучасних форматах (у вигляді силабусів), пошук можливостей удосконалення методів викладання та оцінювання. З 2019 року проводяться анонімні анкетування здобувачів, щодо їх задоволеності якістю ОП, викладачами, освітнім середовищем. Правила проведення контрольних заходів та їх форми для здобувачів є зрозумілими. За умов впровадження карантину в Академії прийнято низку положень, що регулюють особливості навчального процесу. Необхідні для навчання за ОП матеріали та нормативні документи розміщено у вільному доступі на офіційному сайті Академії. Достатність академічної та наукової кваліфікації викладачів для досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання. Матеріально-технічні ресурси ДДМА відповідають потребам учасників освітнього процесу. В Академії відкрито безкоштовний доступ до баз даних SCOPUS та WoS. Створено умови для реалізації права на освіту осіб з особливими освітніми потребами. Працює центр психологічної підтримки «Довіра». Академія розпрацьовує відповідну політику внутрішнього забезпечення якості, яка є публічною і базується на системі менеджменту якості. Інформація про ОП є відкритою. Внесення змін до ОП у 2020 р. свідчить про удосконалення ОП та наявність загальної інституційної політики. Запроваджено та оприлюднено правила та процедури, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Обсяг інформації про ОП є достатнім для інформування абітурієнтів.

## **Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення**

Слабкі сторони Мала кількість здобувачів, що навчаються за ОП. Недосконалий механізм формування індивідуальної освітньої траєкторії. Наявність викладацько-орієнтованих практик, що проявляється у схожості двох ОП за різними спеціальностями, що реалізуються відповідальною кафедрою. Демотивуючий характер та адміністративна зарегульованість практики визнання неформальної освіти. Поняття студентоцентризму при реалізації ОП розглядається не як наскрізний процес, а як окремий метод навчання. У представлених у силабусах та РНП структурах оцінювання здобувачів переважає фокус на контроль набутих знань (вхідний контроль, тестування, перевірка виконання завдань тощо). Суперечливим є реалізація моделі набуття навичок soft skills через їх викладання в межах лише окремих спеціалізованих дисциплін. Перевірка кваліфікаційних робіт здійснюється безкоштовними сервісами. Здобувачі недостатньо обізнані з політикою забезпечення академічної доброчесності в Академії. Недостатня участь роботодавців у реалізації освітньої частини ОП, зокрема проведенні аудиторних занять. Недостатня обізнаність здобувачів освіти з правилами поведінки у випадках настання надзвичайних ситуацій. Обов'язки гаранта ОП на магістерському рівні та бакалаврському рівнях виконує одна особа (Борисова С.Є.), що суперечить Положенню "Про організацію освітнього процесу" ДДМА. Відсутній опис ОП та відповідні навчальні плани за 2019-2020 рік на сторінці кафедри. Рекомендації з удосконалення ОП Посилити унікальність ОП та її привабливість для абітурієнтів і здобувачів в тому числі й на основі перегляду НП та збільшення відмінностей від інших ОП кафедри. Удосконалити підхід до формування індивідуальної траєкторії навчання, забезпечити більший рівень інформованості та прозорості результатів навчання для здобувачів, підготовку та розміщення анотацій, удосконалення механізму вибору дисциплін з інших ОП. Переглянути практику визнання результатів навчання у неформальній освіті у напрямі заохочення її набуття. Передбачити і прописати в РНП та силабусах конкретні

завдання, які базуються на використанні інноваційних методів навчання та передбачають набуття soft skills. Заохочувати здобувачів до участі у програмах як наукового спрямування, так і міжнародної активності. Активізувати зусилля з популяризації академічної доброчесності. Залучати практиків до участі у навчальному процесі, проведенні аудиторних занять у форматі майстер-класів, відкритих занять, дискусій та в інших сучасних формах. Використовувати ліцензійне програмне забезпечення для перевірки робіт здобувачів та НПП на доброчесність. Встановити та роз'яснити студентам алгоритм дій у випадку виникнення надзвичайних ситуацій. Привести у відповідність до Положення "Про організацію освітнього процесу" ситуацію з гарантом ОП. Перевірити актуальність оприлюднених документів на сторінці кафедри та розмістити опис ОП та навчальні плани для здобувачів, що навчаються за ОП 2019-2020 рр.

### III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

#### Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

##### 1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти (далі ОП) започаткована в Академії з 2018 року і реалізується на кафедрі фінансів, банківської справи і підприємництва. Мета ОП визначена як «підготовка висококваліфікованих фахівців, які володіють комплексом фундаментальних знань, умінь і практичних навичок в області ефективного управління підприємницькою, торговельною та/або біржовою діяльністю, здатних розв'язувати складні завдання і проблеми у професійній сфері або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог та прийняття обґрунтованих управлінських рішень на підставі впровадження ефективних методів досягнення стратегічних цілей діяльності бізнес-структур». Ця мета у цілому відповідає візії, місії, цілям та завданням стратегічного розвитку Академії, визначеним у Проекті «Концепції стратегічного розвитку Донбаської державної машинобудівної академії на 2021-2030 рр.» <http://www.dgma.donetsk.ua/gromadske-obgovorennnya-kontseptsiyi-strategichnogo-rozvitku-ddma.html>. Громадське обговорення зазначеної Концепції триватиме до 10.11.2020 р. Реалізація ОП здійснюється на базі кафедрального принципу, коли випускова кафедра фінансів, банківської справи та підприємництва майже повністю забезпечує освітній процес на програмі. Зазначена кафедра реалізує на магістерському рівні ще одну ОП - "Фінанси, банківська справа та страхування" (спец. 072) <http://www.dgma.donetsk.ua/magistr-z-z-finansiv-bankivskoyi-spravi-ta-strahuvannya-prof.html>. У зазначених ОП є певна схожість у НП, яку детальніше описано при аналізі відповідності за критерієм 2, але такий підхід «розмиває» унікальність ОП. Крім того, на бакалаврському рівні реалізуються ОП з такими самими назвами, гаранті ОП на бакалаврських і магістерських рівнях співпадають. <http://www.dgma.donetsk.ua/bakalavr-z-pidpriemnitstva-torgivli-ta-birzhovoyi-diyalnosti.html> <http://www.dgma.donetsk.ua/magistr-z-pidpriemnitstva-torgivli-ta-birzhovoyi-diyalnosti.html>

##### 2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ОП було розроблено у 2018 році. Подальше удосконалення ОП відбувалося у 2019р. Зміни були вмотивовані результатами зворотного зв'язку зі стейкхолдерами, виходом Стандарту вищої освіти зі спеціальності 076 за другим рівнем вищої освіти. Крім того, в 2019р. проведено процедуру акредитації ОП, за результатами якої прийнято рішення щодо умовної (відкладеної) акредитації (Рішення НА із забезпечення якості вищої освіти, протокол №17 від 23.12.2019р.). У квітні 2020 р. здійснено перегляд та вдосконалення ОП. За результатами врахування думок здобувачів і випускників в НП було введено обов'язкові компоненти «Ділове та академічне письмо іноземною мовою», «Технології soft skills», «Бізнес-діагностика та управління бізнес-діяльністю», «Біржовий менеджмент», «Інноваційне підприємництво», виключено курсову роботу «Фінансовий менеджмент» та введено курсову роботу «Бізнес-діагностика та управління бізнес-діяльністю», збільшено обсяг освітніх компонент «Глобальна економіка» та «Методологія та організація наукових досліджень» з 2,0 до 3,0 кр. ECTS. В цикл вибіркових компонент введено «Технологію працевлаштування і професійний розвиток», «Психологію лідерства та професійної успішності». Заявлено, що при оновленні ОП «враховано побажання здобувачів щодо розширення праву вільного вибору компонент, уникнення блоковості вибору та надано право вибору дисциплін з інших ОП». Було враховано пропозиції роботодавців щодо введення в цикл обов'язкових компонент виробничої практики, вибіркових компонент «Стратегія торговельного менеджменту», «Електронний бізнес та Е-комерція», «Технологія управління торговельною діяльністю». Всі зміни ухвалено на засіданні кафедри 21.04.2020 (Витяг з протоколу № 17). У групу розробників останньої редакції ОП увійшли представники промислових підприємств (Брижниченко В.Є. (ПрАТ

«НКМЗ»)), ДТТП (Ануфрієв М.Ю.), Центру розвитку малого та середнього підприємництва (Бедзай О.М.), Управління стратегічного розвитку департаменту економіки Донецької ОДА (Бахтін В.Д.); Донецького обласного центру зайнятості (Адамова Н.М.), Східного регіонального управління ТОВ «Сільпо-фуд» (Березан О.К.), здобувачі Скрабков С.М., Носач А.А.). Нова редакція ОП затверджена на засіданні Вченої ради ДДМА (протокол № 8 від 28.05.2020р.), освітню діяльність за ОП розпочато з 15.09.2020 р. У проєкті ОП, який наразі ще залишається представленим для громадського обговорення [http://www.dgma.donetsk.ua/docs/pro-ddma/obgovo\\_osvi/%Do%9E%Do%9F%202020%20%Do%9F%Do%A0%Do%9E%Do%84%Do%9A%Do%A2+.pdf](http://www.dgma.donetsk.ua/docs/pro-ddma/obgovo_osvi/%Do%9E%Do%9F%202020%20%Do%9F%Do%A0%Do%9E%Do%84%Do%9A%Do%A2+.pdf), в складі розробників ОП зазначені стейкхолдери відсутні. ОП розміщено на офіційному сайті за посиланням [http://www.dgma.donetsk.ua/docs/kafedry/finansy/2020-10-15/\\_%20%20%Do%9E%Do%9F%202020-076%20\(%Do%BE%D1%80%Do%B8%Do%B3%Do%B8%Do%BD%Do%Bo%Do%BB\).pdf](http://www.dgma.donetsk.ua/docs/kafedry/finansy/2020-10-15/_%20%20%Do%9E%Do%9F%202020-076%20(%Do%BE%D1%80%Do%B8%Do%B3%Do%B8%Do%BD%Do%Bo%Do%BB).pdf). На даний момент питаннями анкетування стейкхолдерів займається створений у 2020 р. відділ з внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. <http://www.dgma.donetsk.ua/viddil-z-vnutrishnogo-zabezpechennya-yakosti-vischoyi-osviti.html>.

### **3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.**

На ОП навчаються 3 здобувача на 2-му курсі та 4 – на 1-му, в т. ч. 1 - на заочній формі. Тенденції розвитку спеціальності враховано при оновленні НП, зокрема, шляхом включення дисциплін «Інноваційне підприємництво», «Біржовий менеджмент», «Бізнес-діагностика та управління бізнес-діяльністю», «Електронний бізнес та е-комерція». Тенденції ринку праці. На думку представників Академії, актуальність ОП посилюється тим, що в м. Краматорськ є багато переміщених з тимчасово окупованих територій як підприємств, так і ФОП-в, які потребують кваліфікованої робочої сили. Позиціонування м. Краматорськ як обл. центру створює додаткові можливості та збільшує попит на випускників Академії. За оцінками керівництва, потреба на ринку праці у випускниках Академії задовольняється на 30%. Представники роботодавців наголошували на наявності в регіоні незадоволеного попиту на фахівців та характеризували Академію як «базовий заклад із забезпечення фахівців, в тому числі фінансово-економічного профілю» (Представник НКМЗ (Брижниченко В.)), «пріоритетний заклад, який дозволяє укомплектовувати вакансії з боку роботодавців» (Донецький обласний центр зайнятості (Адамова Н.)). Брижниченко В. зазначив, що НКМЗ бачить себе, насамперед, як партнер зі стажування і працевлаштування та відзначив важливість практичної підготовки. Представник КЗВМ (Зайцев В.) підтвердив зацікавленість в кадрах та готовність обговорювати спільні наукові проєкти. Н.Адамова розповіла про проєкт «Портфоліо кар'єрного зростання», призначений для допомоги у пошуку практики, стажування та подальшого працевлаштування студентів ОП. Роботодавці підтвердили готовність брати участь у покращенні ОП у різних формах, якщо отримають відповідну пропозицію від Академії. Також в м. Краматорськ є торгівельний коледж, випускники якого можуть скористатися можливістю вступу до Академії. Врахування галузевого контексту (реалізація ОП в машинобудівному ЗВО) наразі реалізується у вигляді намірів розробити в майбутньому міждисциплінарні ОП. І хоча візію Академії у Проєкті «Концепції стратегічного розвитку ДДМА на 2021-2030 рр.» визначено як «технічний ЗВО машинобудівного профілю, діяльність якого забезпечує кадрове, технологічне, інноваційне, наукове та інтелектуальне зростання регіону», в зазначеному документі одним із завдань стратегічного розвитку є «розробити актуальні міждисциплінарні проєкти, спільні проєкти і програми на стику дисциплін і наукових напрямів для вирішення економічних і технологічних завдань регіонального бізнесу». Регіональний контекст. Одним з чинників, який, на думку представників Академії, негативно впливає на набір на програму, є близьке розташування до тимчасово окупованих територій, історична орієнтація на абітурієнтів зі східних областей України. Під час акредитаційного візиту надано розширену інформацію щодо врахування досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм (додається) (витяг з протоколу засідання кафедри від 07.04.2020 № 17)

### **4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.**

На момент розробки та впровадження ОП у 2018 р. програмні результати навчання узгоджувалися з вимогами Національної рамки кваліфікацій. Для акредитації надано дві освітні програми (в редакції 2019 та 2020 рр.) та відповідні навчальні плани. Визначені Стандартом зі спеціальності 076 “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” за другим (магістерським) рівнем вищої освіти результати навчання (РН 1-11) досягаються в ОП 2020 року за рахунок вивчення нормативних навчальних дисциплін циклу загальної та професійної підготовки. Проєктною групою додано 6 додаткових програмних результатів навчання, а саме: ПРН 12. Вміти здійснювати моніторинг і володіти інструментами бізнес-діагностики у сфері управління бізнесом, а також надавати й обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур. ПРН 13. Вміти при виконанні завдань в професійній сфері застосувати універсальні надпрофесійні навички успішної участі у робочому процесі, зокрема командному, а також успішно соціалізуватися. ПРН 14. Володіти методами та інструментарієм для здійснення моніторингу ринкових чинників та вміти визначати їх вплив на підприємницьку, торговельну та біржову діяльність в умовах глобалізаційних процесів сучасності. ПРН 15. Вміти розробляти і надавати рекомендації щодо діагностики, організації та управління підприємницькою й торговельною діяльністю та володіти технологіями управління біржовими операціями. ПРН 16. Вміти опрацьовувати наукову інформацію, аналізувати й узагальнювати її, проводити наукові дослідження з використанням новітніх методів

наукових досліджень та методології теоретичних та аналітичних досягнень в сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності, зокрема засобів ділового та академічного володіння іноземною мовою. ПРН 17. Вміти продемонструвати знання і розуміння основ й технології управління торговельною діяльністю та визначати стратегію торговельного менеджменту.

### **Загальний аналіз щодо Критерію 1:**

#### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.**

• Значна зацікавленість роботодавців у розвитку ОП, насамперед з точки зору отримання кваліфікованої робочої сили, створення робочих місць, вирішення проблеми із зайнятістю в регіоні, появи нових підприємців, відновлення промислового потенціалу регіону на інноваційних засадах та їх готовність поглиблювати співпрацю з Академією • Врахування потреб здобувачів через процедури їх анкетування.

#### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.**

Слабкі сторони • Мала кількість здобувачів, що навчаються за даною ОП (по 3-4 особи щорічно упродовж останніх двох років), що утворює недостатній розмір вибірки для прийняття обґрунтованих рішень на основі результатів анкетування та не сприяє розвитку конкурентного освітнього середовища Рекомендації щодо удосконалення • Посилити унікальність ОП, розглянути можливість розробки міждисциплінарних та міжкафедральних програм, удосконалення на цих засадах навчальних планів та підвищення рівня зацікавленості до ОП з боку абітурієнтів

#### **Рівень відповідності Критерію 1.**

Рівень В

#### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.**

Не зважаючи на загальну відповідність цілей стратегічним пріоритетам Академії та регіону, ОП потребує посилення унікальності та відмінностей від інших ОП кафедри, вжиття заходів щодо підвищення кількості здобувачів та створення повноцінного конкурентного освітнього середовища як серед здобувачів, так і викладачів, збільшення участі роботодавців в освітніх процесах

### **Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:**

**1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).**

Обсяг ОП складає 90 кредитів ЄКТС, що відповідає ст.5 Закону України «Про вищу освіту». Обсяг обов'язкових компонентів у ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» 2020 року становить 67 (74,4%) кредити ЄКТС, вибірових – 23 (25,6%). Відбулось суттєве удосконалення обов'язкових і вибірових компонентів у ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» 2020 року.

**2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.**

Зміст освітньої програми має чітку структуру. Освітні компоненти програми пов'язані між собою у структурно-логічну схему, що спрощує розуміння зв'язків між окремими блоками освітньої програми для здобувачів та інших стейкхолдерів. На сайті випускової кафедри можна ознайомитись із робочими програмами та окремими силабусами навчальних дисциплін (<http://www.dgma.donetsk.ua/magistr-z-pidpriemnitstva-torgivli-ta-birzhovoyi-diyalnosti.html>), які приведено у відповідність до навчального плану 2020 року, що забезпечує достатню інформативність для усіх учасників освітнього процесу. Проте, у цій системі є ряд недоліків: 1) у ході експертизи було встановлено однакові обов'язкові компоненти цієї ОП з ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» 2019 та 2020 року, 2) схожість

вибіркових компонентів у ОП 2020 року із 14 навчальних дисциплін 7 заявлені у ОП «Фінанси, банківська справа та страхування». Навчальні плани обох програм містять такі однакові або схожі дисципліни - Охорона праці в галузі та цивільний захист, Ділове та академічне письмо іноземною мовою, Глобальна економіка, Основи наукових досліджень у професійній сфері або Методологія та організація наукових досліджень, Фінансовий менеджмент або Фінансовий менеджмент у сфері бізнесу, Податковий консалтинг або Податковий консалтинг в бізнесі, Контролінг та управління фінансами малого та середнього бізнесу або Контролінг в системі управління підприємством; 3) на сайті ДДМА на сторінці кафедри оприлюднено тільки навчальний план (протокол № 8 від 28 травня 2020 р.) та освітня програма за 2020 р. 4) Вибіркова компонента «Охорона праці в галузі та цивільний захист» у матрицях відповідності та забезпечення ОП призводить до набуття ЗК 1-5, СК 7, ПРН 1-4, 13, у яких відсутні згадки про охорону праці та цивільний захист. Силабус даної дисципліни (<http://www.dgma.donetsk.ua/docs/kafedry/finansy/silabys/pdf>) не корелюється із зазначеними компонентами та програмними результатами навчання, а утворюється зі спеціальністю 075 «Маркетинг».

### **3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).**

Загалом ОП відповідає предметній області спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Введення у 2020 р. до обов'язкової та вибіркової частини ряду нових дисциплін відповідає стратегії системного удосконалення змісту ОП з урахуванням вимог усіх стейкхолдерів. Так, за результатами проведених обговорень зі стейкхолдерами, а саме ПрАТ «НКМЗ» (рецензент заступник генерального директора з персоналу та режиму) дисципліни «Бізнес-діагностика та управління бізнес-діяльністю», «Інноваційне підприємництво» та «Технології soft skills» введено до блоку обов'язкових компонентів. З рекомендацій менеджера з персоналу ТОВ «Сільпо-фуд» в навчальний план було введено вибіркові компоненти «Стратегія торговельного менеджменту» та «Електронний бізнес та Е-комерція» з метою розширення обов'язкової освітньої компоненти. Має місце невідповідність окремого програмного результату навчання освітнім компонентам, зокрема, зазначений результат навчання «Оцінювати продукцію, товари, послуги, а також процеси, що відбуваються в підприємницьких, торговельних та/або біржових структурах, і робити відповідні висновки для прийняття управлінських рішень» може бути досягнутий за рахунок дисциплін «Технологія управління торговельною діяльністю», «Бізнес-діагностика та управління бізнес-діяльністю» та «Біржовий менеджмент», які не підсилюють торговельної складової освітніх компонент.

### **4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.**

Обсяг вибірових дисциплін складає 26,1% від загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених ОП. Обсяг вибору відповідає пп. 15 п. 1 ст.62 Закону України «Про вищу освіту». Процедура вибору дисциплін для формування індивідуальної освітньої траєкторії базується на Положенні про порядок та умови обрання здобувачами вищої освіти вибірових дисциплін у ДДМА (<http://www.dgma.donetsk.ua/docs/acts/pdf>), яке розроблено та затверджено Вченою радою ДДМА, протокол №5 від 26.12.2019. Згідно зазначеної процедури здобувач вищої освіти має право обрати навчальні дисципліни з вибіркової складової навчального плану відповідної освітньої програми, за якою він навчається, або будь-які дисципліни з навчальних планів за іншими освітніми програми, які відповідають необхідному обсягу кредитів. У випадку вибору дисциплін, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, необхідною умовою є погодження декана факультету, на якому навчається студент та декана факультету, на якому здійснюється викладання дисципліни. На сайті ДДМА розміщений каталог дисциплін вільного вибору (<http://www.dgma.donetsk.ua/katalog-distsiplin-vilnogo-viboru-na-2019/2020-n.r.html>). Однак, спілкування з п'ятьма здобувачами першого та другого року навчання засвідчило, що інформацію про вибірові навчальні дисципліни вони отримують від куратора, вибір навчальних вибірових дисциплін здійснюється колегіально. Так, наприклад, здобувачі набору 2020 року всі обрали навчальну дисципліну «Охорона праці в галузі та цивільний захист». Крім того, незрозуміло, яким чином ОК «Дисципліни з інших ОП ДДМА» обсягом 7 кредитів ЄКТС формують індивідуальну освітню траєкторію здобувача. Анотації по вибірових дисциплінах на сайті ДДМА не розміщено, «каталог дисциплін вільного вибору» є агрегованим довідником розподілу вибірових дисциплін за спеціальностями. При виборі дисципліни з інших освітніх програм здобувач може побачити описи та НП двох інших ОП «(Маркетинг» <http://www.dgma.donetsk.ua/uvk-menedzhment.html> та «Економіка та організація соціального забезпечення» <http://www.dgma.donetsk.ua/magistr-z-ekonomiki-ta-organizatsiyi-sotsialnogo-zabezpechennya.html>), де важко зорієнтуватися, яку саме дисципліну він може обрати.

### **5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.**

Освітньою програмою у чинній редакції передбачено ряд практик: виробнича (3 кредитів ЄКТС) та переддипломна (6 кредитів ЄКТС) практика, а також виконання кваліфікаційної роботи магістра. Такий розподіл, на думку гаранта ОП, дозволить студентам як реалізуватися в набутті професійних компетентностей, так і підтвердити здатність до аналізу і синтезу в процесі обробки результатів спостережень, одержаних під час переддипломної практики. Співпраця з роботодавцями відіграє ключову роль у формулюванні цілей, завдань ПП та відбувається шляхом

рецензування ОП, видачі здобувачеві, якого направлено на практику, індивідуального завдання (що має дослідницький характер, відображає проблемні аспекти, на які слід звернути увагу, сприяє усвідомленню задач кваліфікаційної роботи).

## **6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.**

У відомостях самооцінювання ОП заявлена можливість для здобувачів набути соціальних навичок soft skills, зокрема здатності адаптуватися, навичок спілкування, уміння вирішувати проблемні ситуації, навички міжособистісних відносин, вміння працювати в команді тощо. Факт підтверджено проведенням бесіди із фокус-групою з числа студентського самоврядування, наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих учених, а також, за результатами зустрічі з представниками роботодавців, які підтвердили достатній рівень комунікативності випускників, здатність їх працювати у команді й, у той же час – креативності, вміння формулювати та обстоювати власну думку, логічно і системно мислити, здійснювати пошук рішення на основі наукових підходів. В даній ОП реалізується модель, згідно якої соціальні навички набуваються під час спеціально підібраних дисциплін «Технології Soft Skills» тощо.

## **7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).**

Професійний стандарт відсутній

## **8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.**

У навчальному плані збалансовано самостійну на аудиторну роботу здобувачів. Разом з тим здобувачі під час фокус-груп повідомили, що вони засвоюють зміст ОК в основному під час аудиторних занять, користуючись системою дистанційного навчання на базі Moodle та проведення он-лайн лекцій та консультацій із застосуванням Skype та Zoom. Обсяги освітньої програми та окремих освітніх компонентів, в цілому, відповідають фактичному навантаженню здобувачів. Фактично обсяг ВК ОП становить 27,8% (23 кредити), кількість аудиторних занять за денною формою навчання – 20 годин (1 семестр), 19 годин (2а, 2б семестр). Під час зустрічі здобувачі підтвердили факти опитування щодо обсягів фактичного навантаження здобувачів та врахування їхніх побажань щодо обсягів самостійної роботи.

## **9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.**

На момент проведення акредитаційної експертизи, форма дуальної освіти не передбачена в рамках реалізації ОП. Академія аналізувала можливість розробки дуального навчання на базі економічного факультету для мережі «Сільпо», але цей проєкт був призупинений у зв'язку з пандемією коронавірусу.

## **Загальний аналіз щодо Критерію 2:**

### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.**

При формуванні структури та змісту ОП та її компонентів враховано думки стейкхолдерів, починаючи з 2019 року. Навчальний процес підготовки фахівців методологічно вдосконалюється завдяки залученню широкого кола роботодавців. Наявність силабусів на окремі дисципліни теж варто відзначити як позитивну практику. Програмою передбачено блок практичної підготовки, що відповідає вимогам предметної області.

### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.**

Слабкі сторони Недоліки Механізм формування індивідуальної освітньої траєкторії ускладнений відсутністю анотацій вибірових дисциплін, залученістю до цього процесу кураторів академічних груп. Процес вибору вибірових компонент з інших ОП є незрозумілим та не сприяє суттєвому розширенню можливостей для здобувача



Наявність схожих або однакових дисциплін в ОП, які реалізуються кафедрою за різними спеціальностями, що є ознакою викладацько-орієнтованих практик Рекомендації Удосконалити підхід до формування індивідуальної траєкторії навчання здобувачів, спростити прийняття рішень щодо вибору дисциплін через більший рівень інформованості та прозорості результатів навчання, наприклад, підготовку та розміщення анотацій, удосконалення механізму вибору дисциплін з інших ОП Переглянути навчальні плани ОП, які реалізуються на кафедрі, для набуття більших відмінностей та посилення унікальності

## **Рівень відповідності Критерію 2.**

Рівень В

## **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.**

Структура і зміст ОП 2020р. зазнали суттєвих позитивних змін та оновлення у порівнянні з 2019 роком у напрямі пошуку способів набуття компетентностей, необхідних в сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, що дозволило, попри наявність недоліків у механізмі формування індивідуальної освітньої траєкторії та присутності викладацько-орієнтованих практик, оцінити відповідність Критерію 2 на рівні В.

## **Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:**

**1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.**

Правила прийому на ОП є чіткими і зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті - <http://www.dgma.donetsk.ua/pravila-priyomu-do-ddma.html>. Програма фахового випробування (для вступу на магістратуру) розміщена за посиланням <http://www.dgma.donetsk.ua/docs/abiturient/2020/vstupni/magistr/osnovni/076.pdf>

**2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.**

Для вступу на ОП на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) вищої освіти здійснюється за результатами вступних випробувань у формі єдиного вступного іспиту з іноземної мови та фахових вступних випробувань (за умови успішного проходження додаткового вступного випробування для осіб, які здобули ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень) вищої освіти за іншою спеціальністю) складених в рік вступу. Обсяг державного замовлення за освітнім ступенем магістр у 2020 та у 2019 роках на це ОП становив 3 чол. на денну форму навчання. У 2019 році сумарно за денною та заочною формами навчання було зараховано 3 особи, а у 2020 році 4 особи (1 особа за контрактом на заочну форму навчання). На сайті кафедри також відображено актуальну інформацію щодо вступу (<http://www.dgma.donetsk.ua/navchannya-v-magistraturi.html>), про профорієнтацію та інше.

**3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.**

Перезарахування результатів навчання відбувається згідно «Положення про організацію освітнього процесу у Донбаській державній машинобудівній академії» (<http://www.dgma.donetsk.ua/normativni-akti.html>) відповідно до п. 9 «Переведення та поновлення до складу студентів». Поновлення студентів, які відраховані з другого магістерського рівня вищої освіти після завершення теоретичного циклу навчання на цій ОП не було. Визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти під час академічної мобільності, регулюється «Положенням про порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у Донбаській державній машинобудівній академії» (<http://www.dgma.donetsk.ua/normativni-akti.html>) і «Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти ДДМА» (<http://www.dgma.donetsk.ua/normativni-akti.html>). Практики перезарахування результатів навчання, отриманих в інших навчальних закладах, не було.

#### **4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.**

Випадків перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті на цій ОП немає. Відповідні правила базуються на «Положенні про порядок визнання в Донбаській державній машинобудівній академії результатів навчання, отриманих у неформальній освіті», розробленому та затвердженому Вченою радою ДДМА, протокол №5 від 26.12.2019 (<http://www.dgma.donetsk.ua/docs/acts.pdf>). Спілкування з фокус-групою студентського самоврядування засвідчило про обізнаність зарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Слід відмітити, що у даному Положенні (зокрема пп.2.4 -2.5), передбачено, що “для визнання результатів навчання у неформальній освіті створюється розпорядженням декана предметна комісія, до якої входять: декан факультету; гарант освітньої програми, на якій навчається здобувач; науково-педагогічні працівники, які викладають дисципліни, що пропонуються до перезарахування на основі визнання результатів навчання у неформальній освіті. Предметна комісія визначає метод оцінювання результатів навчання відповідно до навчального плану. Здобувача ознайомлюють з програмою навчальної дисципліни та переліком питань, які виносяться на підсумкове оцінювання. Якщо навчальним планом передбачено виконання письмової роботи з по даній дисципліні (курсової роботи, розрахунково-графічної роботи, реферату тощо), то здобувача ознайомлюють з переліком тем письмової роботи. Також Здобувача ознайомлюють з критеріями оцінювання та правилами оскарження результатів. 2.5 Предметна комісія дає 10 робочих днів для підготовки Здобувача до підсумкового контролю (з кожної дисципліни) та 20 робочих днів для написання письмової роботи (за наявності). Підсумковий контроль проходить у вигляді екзамену”. Такий механізм може вважатися як надмірно жорсткий та демотивуючий для здобувача і не заохочує його до самостійного пошуку можливостей для неформального, насамперед, короткострокового та онлайн-навчання. Така практика визнання результатів навчання є контрверсійною, тим більше, що, враховуючи специфічність предметної області, наявність значної кількості он-лайн та офф-лайн курсів за найсучаснішими темами в сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, а також суміжних сфер, соціальних навиків, у деяких викладачів та гарант ОП є підтвердження підвищення кваліфікації саме у такий спосіб.

#### **Загальний аналіз щодо Критерію 3:**

##### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.**

Доступність як узагальненої, так і деталізованої інформації щодо прийому на навчання. Доступність, систематизованість та зрозумілість інформації про правила і порядки визнання результатів як формальної, так і неформальної освіти.

##### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.**

Недоліки Демотивуючий характер практики визнання неформальної освіти, адміністративна зарегульованість цього процесу Рекомендації Переглянути практику визнання результатів навчання у неформальній освіті у напрямі заохочення її набуття здобувачами, підготовки рекомендованих курсів та ресурсів для такого навчання, імплементації результатів короткострокових навчальних проєктів, наприклад, онлайн-семінарів, вебінарів тощо до структури оцінювання окремих дисциплін або в інший спосіб стимулювати здобувачів користуватися додатковими та відкритими освітніми можливостями.

##### **Рівень відповідності Критерію 3.**

Рівень В

##### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.**

Освітня програма в цілому відповідає вимогам, що передбачають відповідність підкритеріям 3.1-3.4. Усунення недоліків щодо механізмів визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, можливо здійснити у короткий термін.

#### **Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:**

**1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.**

З початком карантинних обмежень навчальний процес здійснюється у системі дистанційного навчання Moodle, де розміщуються навчальні матеріали по всіх дисциплінах. В Академії розроблено низку відповідних положень – Положення про дистанційне навчання в карантин, Положення про атестацію в карантин, Положення про практику в карантин. Для комунікації зі студентами та проведення занять використовуються Zoom (безкоштовна версія), Skype, Viber та електронна пошта. За даними від здобувачів, є регламент проходження курсу в Moodle, також викладачі попереджають про майбутні «контрольні точки». Зв'язок з викладачами є постійно, вони, на думку здобувачів, є налаштованими на сприяння навчанню здобувачів. Деякі питання освітнього процесу, наприклад, реалізація вибіркової компоненти, здійснюється за активної участі кураторів. З дистанційною платформою Moodle студенти обізнані з бакалаврського рівня навчання. На ОП розроблено силабуси та робочі навчальні програми (далі – РНП) <http://www.dgma.donetsk.ua/magistr-z-pidpriemnitstva-torgivli-ta-birzhovoyi-diyalnosti.html>. Задекларовано використання таких методів навчання: Студентоцентроване навчання, Репродуктивний метод, Комбінація лекційних, практичних занять та консультацій (зокрема особистих консультацій з викладачем та використанням системи Moodle) із розв'язанням ситуаційних завдань; пояснювально-ілюстративний, евристичний методи; методи стимулювання й мотивації навчальної роботи, проблемного викладу та проблемно-орієнтованого навчання, зокрема з проведенням презентацій; самостійної роботи здобувачів та самостійного навчання, зокрема з вивченням навчальних матеріалів в системі Moodle; організації й здійснення навчальної та наукової діяльності, що поєднує словесні, наочні і практичні методи, аудіювання тощо; активні методи навчання (дискусійні методи). У звіті самооцінювання представлено матрицю відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання в контексті обов'язкових компонентів ОП. Проте силабуси та РНП не містять описів завдань, які б підтверджували використання зазначених методів. За результатами фокус-груп з'ясовано, що подібні методи застосовуються під час проведення аудиторних занять, проте питомо вага балів, які студент може набрати під час аудиторних занять, є незначною. Описи завдань в силабусах відсутні взагалі, а в РНП представлено лише тематику рефератів. В структурі оцінювання превалює фокус на контроль виконання студентами різних видів індивідуальних завдань. Неформальна освіта не заохочується. Рекомендована література не розписана за темами, проте її обсяг не є надмірним. В списку літератури є джерела іноземними мовами. Здобувачі підтвердили можливість обирати тематику випускної роботи. Академічна свободи здобувачів реалізується через вибіркового блоку дисциплін. Поряд з тим, у цьому процесі спостерігається значна роль кураторів та домінування групового рішення

## **2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).**

Інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання міститься в ОП та розміщується на сайті Академії у вільному доступі для усіх учасників освітнього процесу та зацікавлених сторін за наступним посиланням: <http://www.dgma.donetsk.ua/magistr-z-pidpriemnitstva-torgivli-ta-birzhovoyi-diyalnosti.html>. Порядок та критерії оцінювання у межах окремих освітніх компонентів висвітлено у силабусах та РНП навчальних дисциплін. У структурі силабусів, наприклад,  
<http://www.dgma.donetsk.ua/docs/kafedry/finansy/silabys/%D0%9E%D0%9A1.%20%D0%A1%D0%B8%D0%BB%D0%B0%D0%B1%D1%83%D1%81-%D0%93%D0%BB%D0%BE%D0%B1%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B0..pdf> відображається інформація про викладача, загальна інформація про дисципліну (анотація, мета та цілі), формат, компетентності відповідно до освітньо-професійної програми, програмні результати навчання, структура дисципліни за темами, матеріально-технічне забезпечення, література та навчальні матеріали, перелік запитань для підготовки до диференційованого заліку, система оцінювання, норми академічної етики. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: для денної форми навчання: • поточний контроль (написання модульних контрольних робіт, усне опитування, виконання індивідуального завдання, самостійна робота): 50 % семестрової оцінки; • підсумковий контроль (диференційований залік): 50% семестрової оцінки. для заочної форми навчання: • підсумкова тестова контрольна робота: 40 % семестрової оцінки; • підсумковий диференційований залік: 60 % семестрової оцінки. Для частини дисциплін представлено робочі навчальні програми, а силабуси знаходяться у процесі розробки. РНП складаються з таких структурних блоків як опис навчальної дисципліни, мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності та заплановані результати навчання, зміст програми навчальної дисципліни, теми лекцій, теми практичних занять, самостійна робота, питання для самостійного опрацювання, контрольні запитання до екзамену, індивідуальні завдання, приблизна тематика рефератів. Під час зустрічі з здобувачами вищої освіти, останні підтвердили обізнаність з структурою оцінювання в системі Moodle. В Академії розроблені і діє Положення про організацію навчального процесу за заочно-дистанційною формою з використанням системи дистанційного навчання Moodle ДДМА, Положення про навчальний дистанційний курс і організацію освітнього процесу за заочною (заочно-дистанційною) формою Положення про практику в карантин <http://www.dgma.donetsk.ua/normativni-akti.html>

## **3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.**

В Академії реалізується програма „Обдарована студентська молодь” на основі відповідного Положення [http://www.dgma.donetsk.ua/docs/acts/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F\\_%D0%BF%D1%80%D0%BE\\_%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D1%83\\_%D0%B7\\_%D0%BE%D0%B1%D0%B4%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D1%8E\\_%D0%BC%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%B4%D1%8E.pdf](http://www.dgma.donetsk.ua/docs/acts/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%BF%D1%80%D0%BE_%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D1%83_%D0%B7_%D0%BE%D0%B1%D0%B4%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D1%8E_%D0%BC%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%B4%D1%8E.pdf), яка передбачає затвердження завдань, цілей наукової роботи, щорічні звіти

студентів, за якими приймаються рішення відносно перспектив їх подальшої наукової діяльності, в тому числі виконання кваліфікаційних робіт і визначення кандидатур для вступу до аспірантури. На кафедрі функціонує сектор з НДРС, який здійснює поточний контроль за ходом виконання науково-дослідних робіт. За результатами індивідуальної наукової роботи кожному учаснику програми разом з дипломом надається Свідотство учасника Програми. До участі у програмі підтримки обдарованої молоді залучений студент ОП Скрабков С. Студентам надається можливість брати участь у Всеукраїнських олімпіадах, конкурсах дипломних робіт, Всеукраїнських науково-практичних конференціях за фаховою проблематикою. Восени 2020 року відкрито стартап-школу «Сікорські Челендж» у рамках проекту «Модель стартапів «Сікорські Челендж» об'єднує Донбас». Викладачі та студенти кафедри взяли участь у функціонуванні стартап-школи при ДДМА. Так, викладач кафедри Михайличенко Н.М. та студент ОП Красюк О. пройшли курс тренінгів стартап школи Sikorsky Challenge та отримали відповідні сертифікати. У межах проекту "Модель стартапів «Сікорські Челендж об'єднує Донбас» 7 жовтня 2020 р. на базі ДДМА відбувся семінар «Розвиток регіональної мережі інноваційних кластерів у Донецькій та Луганській областях на основі університетських стартап шкіл», який відвідав здобувач Красюк О.Є. За даними розробників ОП, здобувачі вищої освіти можуть залучатися до реалізації наукових тем кафедри ФБСП: 0118U006889 «Фінансово-економічні проблеми модернізації соціально-економічних систем», 2018-2020 рр. та «Системна фінансово-економічна безпека сталого розвитку: інструментарій оцінки, резерви та стратегічні сценарії реалізації», 2020-2022рр., проте слід відмітити, що зазначені теми більше корелюють з іншою ОП, що реалізується на кафедрі – «Фінанси, банківська справа та страхування»

#### **4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.**

П. 3 «Положення про порядок розроблення та реалізації освітніх програм ДДМА» (<http://www.dgma.donetsk.ua/docs/acts/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D1%80%20%D1%82%D0%B0%20%D1%80%D0%B5%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%20%D0%94%D0%94%D0%9C%D0%90.pdf>) визначено обов'язковість щорічного оновлення комплексів навчально-методичного забезпечення з урахуванням результатів моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм та навчальних планів. Перелік пропозицій щодо оновлення освітньої програми обговорюється та затверджується на засіданні кафедри. Доказом слугують надані протоколи засідання кафедри щодо розширення освітніх компонент в межах даної ОП, на підставі пропозицій роботодавців, здобувачів та викладачів шляхом включення таких навчальних дисциплін як «Ділове та академічне письмо іноземною мовою», «Технології soft skills», «Бізнес-діагностика та управління бізнес-діяльністю», «Біржовий менеджмент», «Інноваційне підприємництво», курсова робота «Бізнес-діагностика та управління бізнес-діяльністю», «Технологія працевлаштування і професійний розвиток», «Психологія лідерства та професійної успішності». Робочі навчальні програми оновлено в квітні 2020 року, по більшій частині дисциплін розроблено силабуси. Попри це оновлення, частина дисциплін вимагає доопрацювання списку літератури, включення більш сучасних джерел та джерел іноземними мовами, (наприклад, Контролінг в системі управління підприємством) або скорочення їх кількості (наприклад, Інноваційне підприємництво) тощо

#### **5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.**

Академія реалізує декілька міжнародних проєктів, зокрема ERASMUS + BIOART DSEA <http://www.dgma.donetsk.ua/erasmus-bioart-dsea.html>. За підтримки європейської програми TEMPUS UNI4INNO «Університети для інновацій» в створено ДДМА Інноваційний центр <http://www.dgma.donetsk.ua/innovatsionnyi-tsentr.html>. Міжнародними партнерами Академії є близько 50 закордонних закладів. Керівництво Академії підтвердило свої плани максимально сприяти реалізації міжнародних проєктів, міжнародній мобільності викладачів та здобувачів. На даній ОП викладачі та студенти беруть участь у проєкті Sikorsky Challenge. Як спосіб підготовки викладачів і студентів до активнішої участі у проєктах міжнародної академічної мобільності в Академії упродовж останніх років поглиблюється вивчення іноземної мови. В НП введено дисципліну «Ділове та академічне письмо іноземною мовою»; дисципліна «Управлінські комп'ютерні системи обробки фінансово-облікової інформації суб'єктів підприємництва» базується на частковому англомовному викладанні. ДДМА підключена до баз даних Scopus та Web of Science, здобувачам і викладачам надається безкоштовний доступ. Реалізація Європейського проєкту № 544091-TEMPUS-I- 2013-1-BE-TEMPUS-JPCR дозволила ДДМА отримати обладнання і встановити платформу Moodle. Викладач кафедри доц. Гаврікова А.В. пройшла міжнародне стажування на тему «Міжнародні проєкти: написання, аплікування, управління та звітність», яке було організовано Університетом Суспільних Наук у співпраці з Central European Academy Studies and Certifications.

#### **Загальний аналіз щодо Критерію 4:**

#### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.**

Методичне оновлення ОП шляхом перегляду дисциплін, намагання робити це у сучасних форматах (у вигляді силабусів), пошук можливостей удосконалення методів викладання та оцінювання, інформування про цілі, зміст, очікувані результати навчання, порядок оцінювання і його критерії у межах окремих дисциплін - на сайті та у системі Moodle. Анкетування здобувачів щодо організації освітнього процесу, форм і методів навчання за ОП

#### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.**

Слабкі сторони В методичному плані розуміння студентоцентризму, як окремого від інших методу навчання, як це сформульовано в силабусах та РНП, є невірним, оскільки це підхід, який має реалізовуватися як загальна філософія освітнього процесу і містити широкий набір компонентів (завчасний опис навчальних завдань, зворотній зв'язок від здобувачів, заохочення неформальної освіти, зв'язок результатів навчання за дисциплінами з методами викладання та системою оцінювання, гнучка індивідуалізація навчання тощо). Натомість в силабусах та РНП У структурі оцінювання фокус зроблено на контроль набутих знань (вхідний контроль, тестування, перевірка виконання завдань тощо) Суперечливим також є реалізація моделі набуття навичок soft skills через їх викладання в межах лише окремих спеціалізованих дисциплін Недоліки Невисокий рівень участі здобувачів вищої освіти у міжнародних програмах і проєктах (крім Sikorsky Challenge), які функціонують в Академії Рекомендації Передбачити і прописати в РНП та силабусах конкретні завдання, які базуються на використанні інноваційних методів навчання та передбачають набуття soft skills Більше уваги приділити заохоченню здобувачів до участі у програмах як наукового спрямування, так і міжнародної активності

#### **Рівень відповідності Критерію 4.**

Рівень В

#### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.**

В ОП відбуваються зміни, спрямовані на удосконалення методів і форм навчання та пошук власних нестандартних рішень, але загальний напрям розвитку потребує корекції, зокрема шляхом перегляду існуючих підходів у навчанні та викладанні за освітньою програмою у призмі глибшого розуміння студентоцентрованого підходу та принципів академічної свободи.

#### **Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:**

**1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.**

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів в Академії визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу в ДДМА» (<https://goo.su/2QPz>), «Положення про навчальний дистанційний курс і організацію освітнього процесу за заочною (заочно-дистанційною) формою в системі Moodle DDMA» (<http://moodle.dgma.donetsk.ua/?lang=ru>) у ДДМА» (<https://goo.su/2qq4>) та «Положення про організацію і контроль самостійної позааудиторної роботи студентів у ДДМА» (<https://goo.su/2qq3>). В режимі карантинних обмежень форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів ЗВО визначає «Положення про дистанційне навчання здобувачів вищої освіти за денною формою у ДДМА» (<https://goo.su/2QqY>). Контрольні заходи з кожного освітнього компоненту, їх форма та критерії оцінювання в межах кожної дисципліни визначаються у силабусах або РНП, які опубліковано на сайті Академії (<http://www.dgma.donetsk.ua/magistr-z-pidpriemnitstva-torgivli-ta-birzhovoyi-diyalnosti.html>). Розклад підсумкового контролю за дисциплінами відповідає таблицю-календарю освітнього процесу на навчальний рік (<http://www.dgma.donetsk.ua/tabel-kalendar-navchalnogo-protsesu-na-2020-2021-navchalniy-rik.html>). Під час проведення фокус-груп із здобувачами освіти (взяло участь 5 здобувачів з 7 на ОП) та викладачами, було встановлено, що про критерії оцінювання в межах кожної дисципліни викладач розповідає на перших заняттях та надає групі роздрукований розклад і графік «контрольних точок». У форматі дистанційного навчання здобувачів інформують про контрольні заходи і критерії їх оцінювання через систему Moodle, яка є обов'язковою платформою для проведення дистанційних занять в Академії. У межах ОП використовуються такі форми поточних та підсумкових контрольних заходів як модульні та підсумкові контрольні роботи, усні опитування, індивідуальні завдання, іспити, заліки. Під час карантинних обмежень контрольні заходи проводяться або через систему Moodle DDMA, або письмово (з особистим підписом здобувача на кожному аркуші, письмова робота сканується та надсилається викладачу на електронну пошту). Під час проведення експертизи ОП було встановлено, що згадані форми контрольних заходів та критерії оцінювання є зрозумілими для здобувачів освіти, інформування щодо їх проведення здійснюється на початку вивчення дисципліни. Експертна група встановила, що в умовах запровадження обов'язкового дистанційного навчання Академія використовує віртуальний сервіс Zoom (безкоштовна версія), систему Moodle DDMA, та інші канали комунікації зі студентами: Skype, Viber та електронна пошта.

## **2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).**

Відповідно до «Стандарту вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємство, торгівля і біржова діяльність» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, яким встановлено, що формою атестації здобувачів вищої освіти є захист кваліфікаційної роботи магістра з присвоєнням освітньої кваліфікації: магістр підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, в Академії розроблено «Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти» (<https://goo.su/2QyO>), в якому також передбачено що, що атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі відкритого та публічного захисту кваліфікаційної роботи магістра, що відповідає положенням стандарту.

## **3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.**

Процедуру проведення контрольних заходів в Академії регулює «Положення про організацію освітнього процесу в ДДМА» (<https://goo.su/2QPz>), Положення «Про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ДДМА» (<https://goo.su/2QyO>), Положення «Про екзаменаційну комісію в ДДМА» ([http://www.dgma.donetsk.ua/docs/acts/polozhennya\\_pro\\_derzhavnu\\_atestaciyu\\_studentiv\\_ddma\\_compressed.pdf](http://www.dgma.donetsk.ua/docs/acts/polozhennya_pro_derzhavnu_atestaciyu_studentiv_ddma_compressed.pdf)) Під час інтерв'ю з викладачами і здобувачами з'ясовано, що забезпечення об'єктивності оцінювання досягається також шляхом проведення "контрольних точок" через платформу Moodle DDMA без фактичної участі екзаменаторів. Інформація щодо оцінювання є доступною для всіх учасників освітнього процесу. Під час інтерв'ювання здобувачі зазначили, що вони не мають претензій до своєчасності інформування про процедури проведення контрольних заходів. Порядок повторного проходження контрольних заходів та оскарження процедури проведення і результатів контрольних заходів визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу в ДДМА». Вирішення конфліктних ситуацій в ЗВО регулюється «Положенням про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій у ДДМА» (<https://goo.su/2QYs>). Експертною групою встановлено, що не зважаючи на те, що на офіційному сайті ЗВО оприлюднено всю необхідну інформацію щодо вирішення конфліктних ситуацій, здобувачі не мають достатнього рівня обізнаності з порядком оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження. Впродовж існування ОП випадків оскарження процедури проведення, результатів контрольних заходів, об'єктивності екзаменаторів, або конфлікту інтересів не було.

## **4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.**

Під час акредитації керівник групи сприяння академічній доброчесності Подлесний С.В. підкреслив, що ознайомлення здобувачів щодо політики і процедури дотримання академічної доброчесності є обов'язковим і проводиться на перших заняттях з курсу "Вступ до навчального процесу". Правила дотримання академічної доброчесності відображено в «Стандарті академічної доброчесності ДДМА» (<https://goo.su/2QyR>), «Положенні про організацію освітнього процесу в ДДМА», тимчасовому положенні «Про запобігання та виявлення академічного плагиату у навчальній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу у ДДМА» (<https://goo.su/2QYu>). Обов'язки керівника групи сприяння академічній доброчесності та дотримання етики академічних відносин в Академії виконує декан факультету автоматизації машинобудування та інформаційних технологій (Подлесний С.В.), який призначений на цю посаду 7 жовтня 2020 р. (Наказ №101). За його словами, на випускових кафедрах створено репозитарії для зберігання кваліфікаційних робіт здобувачів. Він також опікується питаннями конфліктних ситуацій, антикорупційної політики тощо. Відповідно до Розділу 6 "Стандарту академічної доброчесності ДДМА" всі кваліфікаційні роботи здобувачів, рукописи статей та тези доповідей перевіряються на плагиат. У ході інтерв'ювання встановлено, що наразі для перевірки використовуються безкоштовні сервіси у вільному доступі, але в подальшому планується закупівля ліцензійного програмного забезпечення «Strikeplagiarism». Під час фокус-групи здобувачі освіти підкреслили, що перевірка їх робіт проводиться в 2 етапи, спочатку зовнішня перевірка (в мережі інтернет), потім внутрішня (серед вже зданих на кафедрі робіт). ЕГ надано протоколи засідання кафедри щодо перевірки кваліфікаційних робіт магістрів безкоштовним сервісом Proga.online. Під час інтерв'ювання здобувачів освіти ЕГ було поставлено питання щодо політики академічної доброчесності в Академії, при відповіді здобувачі не одразу зрозуміли питання, та продемонстрували розуміння академічної доброчесності як загальних етичних норм поведінки в Академії, що передбачає, в тому числі повагу до інших учасників освітнього процесу, неконфліктність. Такий же широкий підхід передбачено нормами академічної етики, зафіксованими в силабусах, а саме: "здобувач повинен.... виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність, дотримуватися корпоративної культури, академічній доброчесності та етики академічних відносин, запобігати академічному плагиату; дотримуватися вимог Інструкції про забезпечення належних протиепідемічних заходів. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при нерозв'язності конфлікту

звертатись до завідувача кафедри фінансів, банківської справи та підприємництва” <https://goo.su/2zTu> Випадків виявлення порушення академічної доброчесності, зі слів представників адміністрації ЗВО, на ОП зафіксовано не було.

## **Загальний аналіз щодо Критерію 5:**

### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.**

Правила проведення контрольних заходів та їх форми для здобувачів є зрозумілими. За умов впровадження карантину в Академії прийнято низку положень, що регулюють особливості навчального процесу. Необхідні для навчання за ОП матеріали та нормативні документи розміщено у вільному доступі на офіційному сайті Академії.

### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.**

Слабкі сторони Перевірка кваліфікаційних робіт здобувачів здійснюється безкоштовними сервісами, використання в Академії ліцензійного програмного забезпечення для перевірки робіт студентів та НПП на плагіат поки що не здійснюється Недоліки При наявності чітко прописаних правил дотримання академічної доброчесності здобувачі недостатньо обізнані з принципами політики забезпечення академічної доброчесності в Академії. Рекомендації Активізувати зусилля з популяризації принципів академічної доброчесності серед здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти на ОП, проводити відповідні заходи: круглі столи, семінари тощо.

### **Рівень відповідності Критерію 5.**

Рівень В

### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.**

Попри виявлену недостатню обізнаність здобувачів з питаннями академічної доброчесності та деяку розмитість розуміння питання академічної доброчесності, Академія демонструє зусилля і плани з дотримання норм академічної доброчесності: планується закупівля ліцензійного ПЗ для перевірки робіт здобувачів та НПП на плагіат, прийняті відповідні положення, створена група сприяння академічній доброчесності.

## **Критерій 6. Людські ресурси:**

### **1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.**

Експертиза наявної інформації дозволяє констатувати в цілому відповідність фахової спрямованості викладачів на ОП дисциплінам, які вони викладають. Аналіз представленого матеріалу показав, що викладачі забезпечують реалізацію ОП та програмні результати навчання, мають відповідну академічну та професійну кваліфікацію, здійснюють необхідну роботу з навчально-методичного забезпечення освітніх компонентів, публікують результати наукової діяльності в фахових виданнях, перманентно підвищують кваліфікацію та рівень викладацької майстерності. Публікаційна активність викладачів вибіркового дисциплін свідчить про відповідність їхнього фаху дисциплінам, які вони викладають. Тематика та напрям підвищення кваліфікації відповідають профілю дисциплін, що викладаються.

### **2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.**

В Академії існує і діє ««Положення про порядок заміщення посад науково-педагогічних працівників Донбаської державної машинобудівної академії» (<http://www.dgma.donetsk.ua/docs/acts>), де визначено кваліфікаційні вимоги до претендентів і порядок проведення оцінки професійного рівня та відбір кандидатів. Під час інтерв'ю з науково-педагогічними працівниками та представниками відділу кадрів з'ясовано, що конкурсний відбір проводиться в умовах відкритості, об'єктивності та обґрунтованості рішень та неупередженого ставлення до кандидатів на зайняття вакантних посад науково-педагогічних працівників. Оцінювання рівня професійної кваліфікації претендента на

посаду здійснюється на підставі досягнутих ними показників, що визначають кваліфікацію працівника відповідно до спеціальності згідно п.30 Ліцензійних умов. Оголошення щодо конкурсів на заміщення посад науково-педагогічних працівників ДДМА публікуються в друкованому виданні «Академія».

### **3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.**

Для реалізації програмних результатів навчання ЗВО залучає до освітнього процесу роботодавців. Кафедрою підписані угоди про співробітництво з підприємствами й установами: Департамент економіки Донецької облдержадміністрації (м. Краматорськ); ПрАТ «Новокраматорський машинобудівний завод» (м. Краматорськ); Донецька торгово-промислова палата, (м. Краматорськ); Донецький обласний центр зайнятості (м. Краматорськ), Головне управління Пенсійного фонду України в Донецькій області, ТОВ «Сільпо-фуд» та інші. Спілкування з фокус-групою роботодавців засвідчило їх участь у освітньому процесі шляхом залучення для проходження практики студентами на ОП, оновлення освітніх компонентів згідно їх рекомендацій, надання можливості проходження підвищення кваліфікації педагогічно-викладацькому складу, а також для атестації осіб, які здобувають ступінь магістра, здійснюється екзаменаційною комісією, до складу якої обов'язково включаються представники роботодавців. Під час спілкування із роботодавцями, представник Донецької торгово-промислової палати Олег Бадзай підтвердив, що в рамках Меморандуму про творчу співпрацю із залученням викладачів та студентів активно відбувалися засідання комітету малого та середнього підприємництва. Представник із ТОВ «Сільпо-фуд» наголосив про важливість підготовки керівників торгових підприємств, які б володіли навичками економічного та торгового спрямування.

### **4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.**

Залучення професіоналів-практиків, експертів в галузі та представників роботодавців на ОП для проведення аудиторних занять не здійснюється. При інтерв'юванні фокус-групи з числа роботодавців та адміністративним персоналом було встановлено, що вони залучаються в якості голів екзаменаційних комісій та консультантів з окремих питань управління інноваційними процесами у сфері підприємництва та носять загальний характер, а саме Департамент економіки Донецької облдержадміністрації (м. Краматорськ) в особі в.о. директора департаменту економіки Г. П. Чурикової; ПрАТ «Новокраматорський машинобудівний завод» (м. Краматорськ) в особі начальника фінансового відділу Сімакова С.В., в особі начальника планово-економічного відділу Краски Т.В.; Донецька торгово-промислова палата, (м. Краматорськ), в особі президента М. Ю. Ануфрієва; Головне управління Пенсійного фонду України в Донецькій області (м. Слов'янськ) в особі Рад Н.С.

### **5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.**

ССприяння професійному розвитку викладачів регламентується «Положенням про внутрішню систему забезпечення якості освіти» (<http://www.dgma.donetsk.ua/docs/.pdf>) та «Положенням про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників ДДМА» (<http://www.dgma.donetsk.ua/docs/acts1.pdf>). У процесі акредитації виявлено, що Академія сприяє та надає можливості для професійного розвитку викладачів: стажування у вітчизняних та закордонних установах; вебінари; методичні семінари, присвячені актуальним проблемам вищої освіти, науково-практичні конференції з проблем вищої освіти, а саме: проф. Єлецьких С.Я. в 2017р. пройшла підвищення кваліфікації в ДВНЗ «КНЕУ ім. В. Гетьмана» за програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», в 2020р. доц. Гаврікова А.В. пройшла міжнародне стажування у м. Лодзь у співпраці з Central European Academy Studies and Certifications за темою «Міжнародні проекти: написання, аплікування, управління та звітність». Під час проведення бесіди із фокус-групою з'ясовано, що для викладачів організовуються курси з вивчення іноземної мови та програми для створення дистанційних курсів MOODLE. Всі викладачі кафедри в 2018-2019рр. пройшли підвищення кваліфікації за темою «Актуальні проблеми розвитку підприємництва, торгівлі та біржової діяльності: теорія, практика, міжнародний досвід».

### **6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.**

ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності шляхом матеріальних та моральних заохочень. Вимоги до кандидатів регламентуються Положенням «Про трудове змагання співробітників і підрозділів Донбаської державної машинобудівної академії» (<http://www.dgma.donetsk.ua/docs/acts .pdf>). Зокрема, за багаторічну бездоганну працю, високі досягнення у діяльності академії, що спрямовані на підвищення рейтингу ДДМА, присвоюються нагороди та почесні звання, занесення до Книги Пошани співробітників. Під час фокус-групи з викладачами, було почуто підтвердження щодо дійсності таких видів заохочень.



## **Загальний аналіз щодо Критерію 6:**

### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.**

Академічна та наукова кваліфікація викладачів, що задіяні у реалізації ОП забезпечує досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання. Викладачі мотивовані до підвищення професійної та викладацької майстерності.

### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.**

Недоліки Недостатня участь фахівців галузі та роботодавців у реалізації освітньої частини ОП, зокрема у проведенні аудиторних занять, хоча серед стейкхолдерів ОП є підприємства, діяльність яких дозволяє реалізувати унікальність ОП - поєднання підприємництва із торгівлею, зокрема, ТОВ «Сільпо-фуд» Рекомендації Залучати практиків, представників бізнесу, підприємців та стейкхолдерів до участі у навчальному процесі, проведенні аудиторних занять у форматі майстер-класів, відкритих занять, дискусій та в інших сучасних та прийнятних для практиків формах

### **Рівень відповідності Критерію 6.**

Рівень В

### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.**

Відповідність кадрового складу дисциплінам, що формують ОП, загальній спрямованості та змісту ОП, наявність можливостей для професійного та фахового зростання дозволяє оцінити відповідність Критерію на рівні В. Недостатній рівень залучення практиків до освітнього процесу може бути усунений досить швидко з огляду на встановлену зацікавленість роботодавців у розвитку ОП

## **Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:**

**1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.**

Під час відеоогляду та інтерв'ювання з відповідальними особами експертна група пересвідчилась у доступності матеріально-технічних ресурсів та навчально-методичного забезпечення для навчання за ОП. Базою для підготовки здобувачів ОП є 4 комп'ютерні класи, бібліотека (чотири читальних абонементи, 3 читальні зали, електронний комп'ютерний зал, 8 книгосховищ), їдальня, 3 гуртожитки, 4 спортивні зали, скеледром, фітнес-центр, баскетбольний майданчик, футбольне поле, легкоатлетичне ядро.Здобувачі ОП мають безкоштовний доступ до інформаційних ресурсів і баз даних SCOPUS, Web of Science. Власний бібліотечний фонд налічує 530 тис. примірників, 242 тис. з них це навчальна література. Загальна площа бібліотечних приміщень більше 1000 м.кв., «науковий» абонемент переведено на електронну форму обслуговування. В кожному читальному залі є безкоштовне підключення до мережі інтернет, та функціонує Wi-Fi. Є літературна читальня, для організації зустрічей, тематичних вечорів, засідань органів студентського самоврядування. Електронний каталог створено на базі автоматизованої бібліотечної системи, він налічує більше 220 тис. документів, з них більше 10 тис. повнотекстові. Всі корпуси Академії мають покриття Wi-Fi, облаштовані аудиторії, в ЗВО наявні приміщення для громадських організацій (медіа-група «Академія», центр практичної психології «Довіра», молодіжна волонтерська організація «Подаруй світло»). Під час фокус-груп зі здобувачами та НПП експертною групою було встановлено, що адміністрація Академії веде роботу із покращення матеріально-технічних ресурсів і навчально-методичного забезпечення, необхідних для досягнення визначених цілей ОП. В умовах дистанційного навчання в режимі карантинних обмежень використовується платформа Moodle DDMA, на базі якої відбувається навчальний процес.

**2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.**

Згідно п. 4.5.4.5 Статуту ДДМА здобувачі Академії мають право користуватись навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою базою Академії. Відповідно до п 4.5.4.14 Статуту ДДМА, особи, які навчаються в Академії, мають право на безкоштовне користування в Академії бібліотекою, інформаційними фондами, послугами навчальних, наукових, медичних та інших підрозділів Академії у визначеному законом

порядку. За результатами інтерв'ю, в рамках дистанційної експертизи, було встановлено, що у всіх учасників освітнього процесу є безперешкодний та безкоштовний доступ до інфраструктури та інформаційних (електронних) ресурсів, необхідних для навчання і викладання в межах ОП. Доступ до всіх бібліотечних фондів є вільним і безкоштовним.

### **3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.**

Під час дистанційної експертизи, відео-огляду, бесід з учасниками освітнього процесу, було визначено, що в Академії створено безпечні умови для життя і здоров'я здобувачів, НПП та адміністративного персоналу. Відповідно до п. 4.2.7 Статуту ДДМА, Академія зобов'язана створювати належні умови для якісної організації навчально-виховного процесу студентів, аспірантів і високопродуктивної праці співробітників, забезпечувати додержання законодавства про працю, правил і норм охорони праці, протипожежної безпеки, соціального страхування. Згідно п. 4.5.4.2 Статуту ДДМА особи, які навчаються в Академії, мають право на безпечні й нешкідливі умови навчання, роботи й побуту, а також, відповідно до п.4.5.4.13 на захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного й психічного насильства. Інтерв'ювання здобувачів та представників студентського самоврядування, підтвердило задоволеність учасників освітнього процесу освітнім середовищем. Вони підкреслили сприятливий морально-психологічний клімат, який не сприяє появі та поширенню складних конфліктних ситуацій. Також, здобувачами було зазначено, що їхніми інтересами опікуються не тільки куратори але і викладачі та адміністративний персонал. Для сприяння психічному здоров'ю, створенню спокійної атмосфери та уникненню конфліктних ситуацій в Академії працює центр психологічної підтримки "Довіра" (<http://www.dgma.donetsk.ua/gromadski-organizatsiyi/tspp-dovira/>). С 2019 року на ОП проводиться анонімне анкетування здобувачів з питань задоволеності освітнім середовищем, відповідно до наданих адміністрацією ЗВО результатів опитування, більшість здобувачів задоволені освітнім середовищем Академії. В Академії діє "Положення про роботу куратора" (<https://goo.su/2zT1>), проводяться щорічні конкурси на кращу студентську групу, (<https://goo.su/2zTT>), кращого студента (<https://goo.su/2ZTS>), кращого студента в галузі науково-дослідної роботи (<https://goo.su/2ztu>).

### **4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.**

Під час дистанційного інтерв'ювання учасників освітнього процесу за ОП, експертна група встановила що організаційну, консультативну, соціальну та інформаційну підтримку здобувачі отримують через кураторів, викладачів кафедри, деканат, органи студентського самоврядування та інші адміністративні підрозділи ЗВО. Також вся інформація, що стосується освітнього процесу оприлюднюється на офіційному сайті Академії (<http://www.dgma.donetsk.ua>). Під час інтерв'ювання здобувачів було встановлено, що соціальна підтримка здійснюється через студентський актив (студентське самоврядування) шляхом звернення. Здобувачами було відзначено доброзичливість та активність спільноти у допомозі в задоволенні їх потреб, як загального так і наукового змісту. Відповідно до анонімного анкетування здобувачів ОП, яке проводиться кафедрою вже два роки, здобувачі задоволені якістю інформаційної, соціальної та консультативної підтримки. Під час інтерв'ювання здобувачів освіти було виявлено їх недостатню обізнаність з правилами поведінки під час непередбачуваних ситуацій, здобувачі також не змогли одразу відповісти на питання, коли саме було проведено останній інструктаж.

### **5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.**

Під час виїзної експертизи було з'ясовано, що в ДДМА створюються належні умови для реалізації права на освіту людей з особливими потребами, хоча таких здобувачів наразі на ОП немає. Згідно п. 5.7. «Положення про організацію освітнього процесу в Донбаський державній машинобудівній академії» для реалізації права на вищу освіту особами з особливими освітніми потребами, або такими, які не можуть відвідувати аудиторні заняття за розкладом занять з поважних причин в Академії організовуються заняття за індивідуальним графіком відповідно до Положення про навчання студентів ДДМА за індивідуальним графіком (<https://goo.su/2rgX>). Також відповідно до п. 10.1 Статуту ДДМА особи з особливими освітніми потребами мають право на безоплатне забезпечення інформацією для навчання у доступних форматах з використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності, зумовлені станом здоров'я (для осіб з особливими освітніми потребами). Академія забезпечує учасникам освітнього процесу (у т.ч. здобувачам з особливими потребами) безперешкодний доступ до навчально-методичного забезпечення, бібліотечних ресурсів, науково-метричних баз даних, надання фахової консультаційної підтримки тощо, а також належне технічне оснащення аудиторного фонду та гуртожитків. В Академії встановлено пандуси. Також, у разі зарахування на навчання особи з особливими освітніми потребами, навчальним відділом буде обрана та аудиторія, яка відповідає необхідним умовам для зручності здобувача. В ДДМА існує потреба в удосконаленні організаційно-технічних умов для реалізації права на освіту осіб з особливими потребами. У 2020 році збудовано пандуси у 2 та 3 корпусах.

**6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.**

Під час інтерв'ювання представників здобувачів за ОП, студентського самоврядування та НПП, стверджували, що випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією чи корупцією не було. Політика Академії в галузі етики визначається: Стандартом академічної доброчесності ДДМА(<https://goo.su/2Rgz>), Антикорупційною програмою Державного закладу вищої освіти «Донбаська державна машинобудівна академія» на 2018-2020 роки (<https://goo.su/2rGZ>) , Положенням про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій у ДДМА (<https://goo.su/2rGz>). Під час дистанційного інтерв'ювання учасників освітнього процесу, експертна група пересвідчилась в тому, що політика в галузі етики забезпечується вищезазначеними документами, які оприлюднені на офіційному сайті Академії, та зі змістом яких (встановленими правилами, нормами, принципами та процедурами) ознайомлюють здобувачів ОП. В ДДМА існує чітка і зрозуміла політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій.

## **Загальний аналіз щодо Критерію 7:**

### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.**

Матеріально-технічні ресурси ДДМА відповідають потребам учасників освітнього процесу і є достатніми для досягнення програмних результатів навчання. В Академії розпочато систему автоматизації бібліотечних процесів. Відкрито безкоштовний доступ до інформаційних електронних баз даних, в тому числі SCOPUS та WoS. Створено умови для реалізації права на освіту осіб з особливими освітніми потребами. Працює центр психологічної підтримки «Довіра». З 2019 року проводяться анонімні анкетування здобувачів, щодо їх задоволеності якістю ОП, викладачами, освітнім середовищем. Врегульовано процедури вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних з дотриманням етичних норм поведінки, академічної доброчесності, питаннями запобігання корупції, гендерної нерівності, дискримінації, сексуальних домагань.

### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.**

Слабкі сторони Брак ліцензійного програмного забезпечення для перевірки робіт студентів та НПП на плагіат. Недостатня обізнаність здобувачів освіти з правилами поведінки у випадках настання надзвичайних ситуацій Рекомендації Використовувати ліцензійне програмне забезпечення для перевірки робіт здобувачів та НПП на плагіат. Встановити та роз'яснити студентам алгоритм дій у випадку виникнення надзвичайних ситуацій

### **Рівень відповідності Критерію 7.**

Рівень В

### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.**

Не зважаючи на наявність слабких сторін у частині реалізації політики забезпечення академічної доброчесності та недостатню обізнаність здобувачів з правилами поведінки при настанні надзвичайних ситуацій, освітнє середовище а Академії відповідає потребам здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти на ОП.

## **Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:**

### **1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.**

В Академії здійснюється процес розробки політики внутрішнього забезпечення якості, яка є публічною і базується на системі менеджменту якості. Розробка, затвердження, моніторинг і періодичний перегляд освітніх програм в ДДМА здійснюється відповідно до «Положення про порядок розроблення та реалізації освітніх програм ДДМА» (затверджено вченою радою ДДМА 27.06.2019 р., протокол №13) (<http://www.dgma.donetsk.ua/normativni-akti.html>). Згідно з ним перегляд та оновлення освітніх програм здійснюється щорічно або за необхідності (поточні зміни у законодавстві, технології, техніці). Останній перегляд ОП відбувся у квітні 2020 р. Зміни, внесені в ОП, були вмотивовані: зауваженнями та рекомендаціями НА із забезпечення якості вищої освіти; вимогами Стандарту вищої освіти за спеціальністю 076; результатами зворотного зв'язку зі здобувачами, роботодавцями та іншими

стейкхолдерами. У 2020 році в Академії створено відділ з внутрішнього забезпечення якості вищої освіти <http://www.dgma.donetsk.ua/viddil-z-vnutrishnogo-zabezpechennya-yakosti-vischoyi-osviti.html>, Положення про який затверджено Вченою радою ДДМА 30.01.2020 р. [http://www.dgma.donetsk.ua/docs/proect\\_plan/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B4%D1%96%D0%BB-%D1%8F%D0%BA%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96-%D0%94%D0%94%D0%9C%D0%90.pdf](http://www.dgma.donetsk.ua/docs/proect_plan/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B4%D1%96%D0%BB-%D1%8F%D0%BA%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96-%D0%94%D0%94%D0%9C%D0%90.pdf) Наразі цим відділом розпрацьовано анкети для анкетування студентів, роботодавців, викладачів щодо рівня їх задоволеності освітнім процесом. У даний момент в рубриці «Громадське обговорення» представлено проекти освітніх програм на 2020/2021 навчальний рік. Пропозиції збираються відділом з внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

## **2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.**

За результатами фокус-груп із здобувачами та представниками студентського самоврядування встановлено, що здобувачі упродовж останнього року на добровільних та анонімних засадах двічі брали участь в анкетуванні: 1) щодо рівня викладання за окремими дисциплінами («тестування викладачів»); 2) щодо напрямів покращення освітнього процесу («покращували роботу кафедр та викладачів»). На сторінці кафедри представлено анкету та наведено узагальнені результати анкетування здобувачів по ОП, які є на кафедрі <http://www.dgma.donetsk.ua/prozorist-ta-publichnist-osvitnogo-protsesu.html> За ініціативи органів студентського самоврядування двічі на рік проводиться анкетування здобувачів щодо якості надання освітніх послуг, ставлення до викладачів, інтересів студентів. Також анкетування з боку органів студентського самоврядування присвячено питанням корупції. Результати анкетування презентуються на Вченій раді Академії. Крім того, представники студентського самоврядування відмітили, що включення студентів до Вчених рад теж дозволяє впливати на рівень якості освітніх програм. За даними від розробників ОП, за результатами анкетування 79% здобувачів повністю задоволені методами навчання і викладання за ОП; у 85% здобувачів очікування щодо ОП повністю співпали з її реальним змістом; 65% здобувачів повністю задоволені можливістю вільно вибирати дисципліни; рівень задоволеності можливостями наукового зростання та рівень задоволеності підтримкою ДДМА у вирішенні проблем навчання становлять 80% та 82% відповідно.

## **3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.**

Під час фокус-групи із роботодавцями було з'ясовано, що вони мають пропозиції і зацікавлені в удосконаленні ОП. Пропозиції від роботодавців надійшли у форматі рецензій на нову редакцію ОП. За пропозицією Донецької торгово-промислової палати, м. Краматорськ (рецензент – Президент ДТІП) в цикл обов'язкових компонент введено Виробничу практику, основною метою якої є закріплення теоретичних знань, отриманих під час навчання, а також набуття й удосконалення компетентностей, визначених відповідною освітньою програмою за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». За пропозицією від ПрАТ «НКМЗ», м. Краматорськ в навчальний план було введено обов'язкові компоненти: 1. Навчальну дисципліну «Бізнес-діагностика та управління бізнес-діяльністю». 2. Навчальну дисципліну «Інноваційне підприємництво». 3. Навчальну дисципліну «Технології soft skills». 4. Збільшено обсяг навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» з 2,0 до 3,0 кредитів ECTS. За пропозицією ТОВ «Сільпо-фуд», м. Краматорськ в навчальний план було введено вибіркові компоненти «Стратегія торговельного менеджменту» та «Електронний бізнес та Е-комерція» з метою розширення обов'язкової освітньої компоненти «Технологія управління торговельною діяльністю» та посилення торговельної складової освітніх компонент.

## **4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.**

В ДДМА моніторинг працевлаштування випускників відбувається на загальному рівні. Інформація про працевлаштування у 2019 році є публічною і розміщена на сайті [http://www.dgma.donetsk.ua/docs/acts/%D0%92%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B0%D1%86%D0%B5%D0%B2%D0%BB%D0%B0%D1%88%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%D0%B2%D0%B8%D0%BF%D1%83%D1%81%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D1%96%D0%B2\\_1.pdf](http://www.dgma.donetsk.ua/docs/acts/%D0%92%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B0%D1%86%D0%B5%D0%B2%D0%BB%D0%B0%D1%88%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%D0%B2%D0%B8%D0%BF%D1%83%D1%81%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D1%96%D0%B2_1.pdf). У 2019 році випускниками ОП були 5 осіб. За даними від розробників ОП, кафедра підтримує контакт з випускниками через соціальні мережі. На кафедрі призначено відповідальну особу за підтримку зв'язків з випускниками, їх опитування, обробку та систематизацію результатів. В ДДМА створена «Асоціація випускників та друзів КІП-ДДМА» (<http://www.dgma.donetsk.ua/asotsiatsiya-vipusknikiv.html>), проте посилання на окремий сайт Асоціації є неактивним.

**5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.**

За період 2019-2020 рр. в Академії відбулися такі інституціональні зміни, що мають відношення до системи забезпечення якості. 1. Створення відділу внутрішнього забезпечення якості вищої освіти <http://www.dgma.donetsk.ua/viddil-z-vnutrishnogo-zabezpechennya-yakosti-vischoyi-osviti.html>. Відповідне Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти перебуває у статусі проєктного документу з 2018 року. 2. Розроблено внутрішні нормативні документи: Положення про порядок визнання в ДДМА результатів навчання, отриманих у неформальній освіті» (<http://www.dgma.donetsk.ua/normativni-akti.html>), Положення про дистанційне навчання в карантин, Положення про атестацію в карантин, Положення про практику в карантин <http://www.dgma.donetsk.ua/normativni-akti.html>. Доопрацьовано «Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркового дисциплін у ДДМА» в розрізі усунення неузгодженості в термінах щодо ознайомлення зі змістом дисциплін, написанням заяв щодо їх вибору здобувачами і часом зарахування здобувачів другого (магістерського) рівня; Положення «Про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ДДМА» доопрацьовано та містить інформацію щодо політики розвитку у здобувачів ВО та викладачів навичок soft skills. Призначено посадову особу, яка опікується питаннями академічної доброчесності (Наказ №101 від 07.10.2020р). Навчальні корпуси ДДМА (II та III) обладнані пандусом для доступу маломобільних осіб. Розвиваються процедури анкетування учасників освітнього процесу. Гарант ОП на магістерському рівні Борисова С.Є. <http://www.dgma.donetsk.ua/magistr-z-pidpriemnistva-torgivli-ta-birzhovoyi-diyalnosti.html> також є гарантом ОП за цією ж спеціальністю та назвою на бакалаврському рівні <http://www.dgma.donetsk.ua/bakalavr-z-pidpriemnistva-torgivli-ta-birzhovoyi-diyalnosti.html>, хоча в п.1 Положення "Про організацію освітнього процесу" ДДМА [http://www.dgma.donetsk.ua/docs/acts/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F\\_%D0%BF%D1%80%D0%BE\\_%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%Bo%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%Bo%D1%86%D1%96%D1%8E\\_%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D0%B3%D0%BE\\_2.pdf](http://www.dgma.donetsk.ua/docs/acts/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%BF%D1%80%D0%BE_%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%Bo%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%Bo%D1%86%D1%96%D1%8E_%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D0%B3%D0%BE_2.pdf) зазначено, що працівник/працівниця може виступати гарантом лише однієї освітньої програми.

**6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.**

Рекомендації щодо удосконалення ОП, сформульовані під час попередньої акредитації (Рішення НА із забезпечення якості вищої освіти, протокол №17 від 23.12.2019р.) реалізовано у такий спосіб: удосконалено цілі ОП; покращено структурно-логічну схему ОП; проведено перегляд ОП відповідно до законодавства та з урахуванням думок стейкхолдерів; скорочено деталізацію освітніх компонентів та результатів навчання; усунуто дублювання вибіркового дисциплін; об'єднано «Виконання кваліфікаційної роботи магістра» та «Захист кваліфікаційної роботи магістра» під назвою «Кваліфікаційної роботи магістра» та переведено до розділу НП «Атестація»; до білетів вступного випробування включено практичні задачі в тестовій формі; РНП та силабуси доповнено активними методами навчання, частково враховано рекомендації щодо використання іноземної літератури.

**7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.**

Культура якості в Академії знаходиться у процесі формування. Низка важливих рішень, таких, наприклад, як формування відділу з відділу внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, призначення посадової особи, яка опікується питаннями академічної доброчесності, здійснено в останнє півріччя. Потребує подальшого вивчення та більш коректної імплементації в освітні процеси практики студентоцентризму, відмови від використання викладацькоорієнтованих підходів при розробці навчальних планів, що проявляється, зокрема у «закрито-кафедральному» підході до реалізації ОП, наявності схожих дисциплін у навчальних планах двох освітніх програм кафедри на магістерському рівні; розвиток культури академічної доброчесності та відокремлення цього явища від інших етичних питань, стратегія набуття soft skills, розвиток практик оцінювання викладачів та посилення їх ролі як стейкхолдерів освітнього процесу, створення умов, насамперед, інституціональних для підвищення їх професійної та педагогічної майстерності.

**Загальний аналіз щодо Критерію 8:**

**Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.**

Академія розпрацьовує відповідну політику внутрішнього забезпечення якості, яка є публічною і базується на системі менеджменту якості. Інформація про ОП є відкритою. Внесення змін до ОП у 2020 р. свідчить про удосконалення ОП та наявність загально інституційної політики.

**Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.**

Сслабкі сторони Можливості співпраці з роботодавцями повністю не реалізуються, участь роботодавців у підготовці пропозицій для оновлення ОП відбувається у форматі рецензування Недоліки Обов'язки гаранта ОП на магістерському рівні та бакалаврському рівнях за цією ж спеціальністю виконує одна особа (Борисова С.Є.), що суперечить Положенню "Про організацію освітнього процесу" ДДМА та не створює умов для повноцінного розвитку обох ОП. Рекомендації Привести у відповідність до Положення "Про організацію освітнього процесу" ситуацію з гарантом ОП Активніше залучати роботодавців до процесів удосконалення ОП через реальну інституціоналізацію їх участі на системних засадах, розробити дієві формати подібної співпраці, наприклад, Рада роботодавців або інші тощо

## **Рівень відповідності Критерію 8.**

Рівень В

## **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.**

Академією розроблено необхідні нормативні документи щодо внутрішнього забезпечення якості освіти та створено відповідний підрозділ. Розпочато процес активного залучення здобувачів вищої освіти, роботодавців та інших стейкхолдерів до періодичного перегляду та удосконалення ОП. Подальше підвищення відповідності за цим критерієм потребує усунення виявлених слабких сторін і недоліків

## **Критерій 9. Прозорість та публічність:**

**1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.**

Нормативно-правова база з питань регулювання прав та обов'язків всіх учасників освітнього процесу, оприлюднена на офіційному сайті Академії, до неї належить: Статут ДДМА (<http://www.dgma.donetsk.ua/docs/certificaty/statut.pdf>) «Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти» (<https://goo.su/2rh8>) «Положення про організацію освітнього процесу в ДДМА» (<https://goo.su/2Rh8>) «Стандарт академічної доброчесності ДДМА» (<https://goo.su/2rH9>) Правила внутрішнього розпорядку ([http://www.dgma.donetsk.ua/docs/acts/pravila\\_vnutrishniogo\\_rozporyadku.pdf](http://www.dgma.donetsk.ua/docs/acts/pravila_vnutrishniogo_rozporyadku.pdf)) Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є чіткими та зрозумілими. На сайті створено рубрику "Нормативні документи" (<http://www.dgma.donetsk.ua/normativni-akti.html>), де представлено ці та всі інші документи, що регулюють: управління академією та загальноорганізаційні питання; формування контингенту, правила прийому, переведення та поновлення; організаційно-методичне забезпечення освітнього процесу; систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти; науково-навчальну роботу студентів та наукового товариства; виховну роботу; стипендіальне та кадрове забезпечення; студентське самоврядування та позанавчальну діяльність; видавничу діяльність. Також діють положення про структурні підрозділи Академії.

**2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.**

ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» оприлюднено на офіційному сайті ДДМА, в розділі відповідної кафедри (<http://www.dgma.donetsk.ua/magistr-z-pidpriemnitstva-torgivli-ta-birzhovoyi-diyalnosti.html>). Також створено окрему сторінку «Громадське обговорення освітньо-професійних програм і навчальних планів зі спеціальності 076» (<http://www.dgma.donetsk.ua/navchalni-plani-fin.html>), на якій оприлюднено проекти та попередні варіанти ОП та НП, рецензії-відгуки від роботодавців, рекомендації та пропозиції стейкхолдерів ОП

**3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.**

ЕГ пересвідчилась в тому, що ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», затверджена Вченою радою ДДМА 28.05.2020р., та розміщена у вільному доступі на офіційному сайті Академії (<https://goo.su/2RhC>). У документі відображено загальну інформацію щодо ОП (мету та характеристику ОП, програмні компетентності, програмні результати навчання, ресурсне забезпечення та ін.), перелік компонент ОП та їх логічна послідовність

(перелік компонент та структурно-логічна схема), а також форма атестації та матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОП. Також у вільному доступі знаходяться силабуси та РНП (<http://www.dgma.donetsk.ua/magistr-z-pidpriemnistva-torgivli-ta-birzhovoyi-diyalnosti.html>). Обсяг оприлюдненої на офіційному сайті інформації не є достатнім для інформування всіх заінтересованих осіб, а також для того, щоб забезпечити можливість потенційним здобувачам зробити свідомий вибір щодо вступу на ОП. В теперешній час на ОП навчаються здобувачі двох періодів (вступників 2019 і 2020 рр.), проте на сторінці кафедри оприлюднено опис ОП і навчальний план лише за 2020-2021 р. У рубриці “Ліцензування та акредитація” ([http://www.dgma.donetsk.ua/index.php?option=com\\_content&Itemid=1753&id=2385&lang=uk&layout=edit&view=article](http://www.dgma.donetsk.ua/index.php?option=com_content&Itemid=1753&id=2385&lang=uk&layout=edit&view=article)) не оприлюднено результати попередньої акредитації ОП.

## **Загальний аналіз щодо Критерію 9:**

### **Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.**

В Академії запроваджено та оприлюднено чіткі і зрозумілі правила та процедури, які регулюють права та обов’язки всіх учасників освітнього процесу. Обсяг інформації про ОП є достатнім для інформування абітурієнтів.

### **Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.**

Слабкі сторони Відсутній опис ОП та відповідні навчальні плани за 2019-2020 рік на сторінці кафедри Недоліки У рубриці кафедри “Громадське обговорення” навчальні плани на 2020-2021 рік по денній і заочній формі ще знаходяться у статусі проєктних документів. ([http://www.dgma.donetsk.ua/docs/kafedry/finansy/2020-10-26/%D0%9D%D0%9F-076-20-21\\_%D0%94.pdf](http://www.dgma.donetsk.ua/docs/kafedry/finansy/2020-10-26/%D0%9D%D0%9F-076-20-21_%D0%94.pdf), [http://www.dgma.donetsk.ua/docs/kafedry/finansy/2020-10-26/\(%D0%9D%D0%9F-076-20-21\\_%D0%97.pdf](http://www.dgma.donetsk.ua/docs/kafedry/finansy/2020-10-26/(%D0%9D%D0%9F-076-20-21_%D0%97.pdf)). Відсутні результати попередньої акредитації ОП в рубриці “Ліцензування та акредитації” і на відповідній сторінці кафедри. Рекомендації перевірити актуальність оприлюднених документів на сторінці кафедри та розмістити опис ОП та навчальні плани для здобувачів, що навчаються за ОП 2019-2020 рр. Для відповідності Стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти рекомендовано додати звіт та інші результати попередньої акредитації ОП (у 2019 році) в розділ «Ліцензування та акредитація» ([http://www.dgma.donetsk.ua/index.php?option=com\\_content&Itemid=1753&id=2385&lang=uk&layout=edit&view=article](http://www.dgma.donetsk.ua/index.php?option=com_content&Itemid=1753&id=2385&lang=uk&layout=edit&view=article)), та на відповідну сторінку освітньої програми в рубриці кафедри

### **Рівень відповідності Критерію 9.**

Рівень В

### **Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.**

У цілому на сайті Академії розміщена інформація для всіх учасників освітнього процесу, проте є окремі зауваження щодо розміщення інформації для здобувачів попереднього набору та результатів попередньої акредитації ОП

## **Критерій 10. Навчання через дослідження:**

**1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад’юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.**

*не застосовується*

**2. Наукова діяльність аспірантів (ад’юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.**

*не застосовується*

**3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).**

*не застосовується*

**4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.**

*не застосовується*

**5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.**

*не застосовується*

**6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.**

*не застосовується*

**Загальний аналіз щодо Критерію 10:**

**Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.**

*не застосовується*

**Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.**

*не застосовується*

**Рівень відповідності Критерію 10.**

*не застосовується*

**Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.**

*не застосовується*

#### **IV. Інші спостереження**

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.



При обґрунтуванні напрямів удосконалення ОП у майбутньому ЕГ також пропонує проєктній групі ОП розглянути можливість посилення унікальності навчального плану та ОП загалом через розвиток інноваційних освітніх форм і моделей, таких, як, наприклад, створення бізнес-інкубатора або власної стартап-школи або центру розвитку підприємницьких компетентностей, які були б привабливими не лише для студентів факультету економіки та менеджменту, але й для інших факультетів Академії. Розвиток підприємництва "в стінах Академії" міг би стати проєктом, який можливо було б комерціалізувати шляхом розробки відповідних відкритих онлайн-курсів, сертифікатних програм, тренінгів з бізнес-планування тощо для потреб не лише студентів, а й підприємців регіону. Іншим варіантом розвитку ОП може бути пошук в рамках спеціальності власної ніші, наприклад, пов'язаної з логістикою. Також, звертаємо увагу на те, що в меті ОП зроблено акцент на ефективне стратегічне управління за умов невизначеності, а в програмах навчальних дисциплін питання управління ризиками та стратегічного менеджменту не займають провідного місця. Таким чином, для подальшого розвитку ОП та посилення її справжньої унікальності можуть бути використані різні стратегії, аналіз та реалізація яких, з огляду на академічну автономію, має бути першочерговим завданням проєктної групи

## V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

|                                                                                                       |                   |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|
| <b>Критерій 1.</b> Проектування та цілі освітньої програми                                            | B                 |
| <b>Критерій 2 .</b> Структура та зміст освітньої програми                                             | B                 |
| <b>Критерій 3 .</b> Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання                     | B                 |
| <b>Критерій 4 .</b> Навчання і викладання за освітньою програмою                                      | B                 |
| <b>Критерій 5 .</b> Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність | B                 |
| <b>Критерій 6.</b> Людські ресурси                                                                    | B                 |
| <b>Критерій 7.</b> Освітнє середовище та матеріальні ресурси                                          | B                 |
| <b>Критерій 8.</b> Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми                                   | B                 |
| <b>Критерій 9.</b> Прозорість та публічність                                                          | B                 |
| <b>Критерій 10.</b> Навчання через дослідження                                                        | не застосовується |

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

| Документ | Назва файла                                                  | Хеш файла                                        |
|----------|--------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|
| Додаток  | <i>Результати анкетування здобувачів.pdf</i>                 | sYX4DjNjNcq6YMEQejY9DQqsu+xKe1o2JyLm46rcJ<br>Vg= |
| Додаток  | <i>Результати опитувань стейкхолдерів.pdf</i>                | 99Rmd37pXniIiiX8x+PqWS9XWSr6zQcfXh5I5PWN<br>4zY= |
| Додаток  | <i>Результати врахування досвіду аналогічних програм.pdf</i> | hn6Vl9yJMVyOLnJmpbwn1c40ozVl52q5+vTlqoYTsC<br>8= |
| Додаток  | <i>Врахування стейкхолдерів.pdf</i>                          | Lm61t+bVWcEiRrgKZHIMngWf96K4iI3eRNTeXRga<br>NPQ= |
| Додаток  | <i>програма ДЦМА_29-31.10.2020_зі змінами.pdf</i>            | WTAvsuFyLaPESGvzvifpViUxDia8opIuWlSdsnpIDq<br>w= |

\*\*\*

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

*Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.*

Керівник експертної групи

**Лаврененко Валентина Віталіївна**

Члени експертної групи

**Пелик Леся Василівна**

**Воронюк Євгенія Валеріївна**